

IKKE-VESTLIGE INDVANDRERE KARAKTERISTIKA, JOBPARATHED OG AKTIVE INDSATSER

NOVEMBER 2018

AARHUS
UNIVERSITY

BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS AND BUSINESS

VÆKSTHUSETS
FORSKNINGSCENTER

Ikke-vestlige indvandrere. Karakteristika, jobparathed og aktive indsatser
Væksthusets Forskningscenter
1. udgave, 1. oplag 2018

Denne udgivelse er udgivet af Væksthusets Forskningscenter.
Den er udarbejdet af Michael Rosholm, Kenneth Lykke Sørensen og Lars Skipper, alle fra Aarhus
Universitet.

Udgivelsen kan downloades på www.vaeksthusets-forskningscenter.dk

Væksthusets Forskningscenter
Sundholmsvej 34, 2. sal
2300 København S

Indhold

Indledning **4**

Karakteristik af ikke-vestlige borgere **8**

Jobsøgning og beskæftigelse **16**

Ikke-vestlige borgeres arbejdsmarkedsparathed **19**

Indledning

Denne rapport sætter fokus på udsatte ledige med indvandrerbaggrund og denne gruppes karakteristika, arbejdsmarkedsparathed og deltagelse i aktive beskæftigelsesindsatser.

Analysen bygger på data vedrørende de flygtninge, indvandrere og deres efterkommere, som indgår i Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP).

Det overordnede formål med BIP har været at undersøge, om der kan findes indikatorer på udsatte lediges progression mod arbejdsmarkedet, og om disse indikatorer kan anvendes som styringsmål i den aktive beskæftigelsesindsats for ikke-arbejdsmarkedsparate borgere.

Baggrunden for BIP er, at udsatte borgere ofte har meget lang vej til beskæftigelse, at effekten af de aktive indsatser kan være svær at se, og at der derfor kan være brug for mellemfristede styringsmål, som har betydning for borgerens arbejdsmarkedsparathed; et sæt indikatorer, som peger frem mod beskæftigelse.

Fokus i denne analyse er at beskrive populationen af ikke-vestlige flygtninge/indvandrere og efterkommere¹ i BIP og sammenligne dem med gruppen af etniske danskere i BIP. Begge grupper beskrives på en række observerbare karakteristika samt deres progression i arbejdsmarkedsparathed, deltagelse i aktive indsatser, jobsøgning og beskæftigelsesomfang.

Rapporten er udarbejdet i fællesskab af Michael Rosholm, Kenneth Lykke Sørensen og Lars Skipper – alle fra Aarhus Universitet – på baggrund af data fra BIP progressionsmålingsværktøjet koblet med data fra STAR's DREAM register samt person-, sundheds- og kriminalitetsregistre hos Danmarks Statistik.

¹ Vi anvender Danmarks Statistiks definitioner af indvandrere og efterkommere; Indvandrere er født i udlandet, og ingen af forældrene er danske statsborgere eller født i Danmark. Efterkommere er født i Danmark, og ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark.

OM BESKÆFTIGELSES INDIKATOR PROJEKTET

BIP er et samarbejdsprojekt, som inddrager både praktikere, embedsfolk og forskere på beskæftigelsesområdet. BIP er initieret og finansieret af Væksthuset.

I BIP deltog ti jobcentre. I hvert af disse jobcentre blev udvalgt et antal aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere til at indgå i BIP. Disse borgere fik ca. hver tredje måned, i forbindelse med en samtale i jobcenteret, et antal spørgsmål om deres oplevelse af egen situation; alt lige fra netværk, hverdags- og helbredsmestring til viden om muligheder på arbejdsmarkedet og jobsøgning. Tilsvarende blev sagsbehandleren bedt om at vurdere borgeren på en række indikatorer, hvoraf nogle er de samme som borgerens, og andre afdækker yderligere aspekter, såsom koncentrationsevne og sagsbehandlerens tro på at borgeren finder beskæftigelse.

De spørgsmål, som blev stillet til borgeren og sagsbehandleren, var udvalgt på baggrund af et omfattende litteraturstudium². Emnerne for de udvalgte indikatorer er vist i Boks 1 nedenfor³.

Boks 1. BIP indikatorerne

BORGERSPØRGSMÅL		SAGSBEHANDLERSPØGSMÅL	
B1:	Ide om arbejde	S2:	Realisme
B2:	Tage kontakt	S3:	Målrettethed
B3:	Samarbejde	S4:	Initiativ
B4:	Netværk	S5:	Fortælle om sig selv
B5:	Hverdagsmestring	S6:	Samarbejde
B6:	Helbred	S7:	Instruktion
B7:	Kompetence	S8:	Koncentration
B8:	Klare et arbejde	S9:	Netværk
B9:	Viden om muligheder	S10:	Hverdagsmestring
B10:	Jobsøgning	S11:	Helbred
B11:	Reservationsløn	S12:	Jobchance

² Litteraturreview ifm. *BeskæftigelsesIndikatorProjektet*. Væksthuset m.fl., 2012.

³ De præcise spørgsmålsformuleringer til hver enkelt indikator kan ses i: *BIP Indikatorer og jobsandsynlighed. Hovedpointer*. Væksthusets Forskningscenter, 2017.

De ti jobcentre målte progression på i alt ca. 4.000 borgere over en fireårig periode fra 2013 til 2016. Resultaterne fra BIP er dokumenteret i en række tidligere udgivelser fra Væksthusets Forskningscenter⁴.

OPSUMMERING AF ANALYSERNE

Der var pr 7. maj 2017, hvor data fra registreringsværktøjet er udtrukket, indkommet 13.688 borgerbesvarelser og 13.561 sagsbehandlerbesvarelser fordelt på 3.707 borgere. 3.081 af disse er etniske danskere eller indvandrere/efterkommere fra vestlige lande, mens de resterende 626 er indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande.

I rapporten vises først nogle baggrundskarakteristika om de deltagende borgere. Disse baggrundsoplysninger omhandler oplysninger af familie-, uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssig karakter. Derudover er der hentet oplysninger ind om borgernes brug af sundhedssystemet. Vi kan derfor kortlægge de deltagende borgeres medicinforbrug, lægebesøg og diagnoser og sammenholde dette med progressionsanalyserne. Endelig har vi via Danmarks Statistik fået adgang til kriminalitetsregistre og kan derigennem også få et indblik i borgernes straffelovs-overtrædelser, trafikforseelser mm. Alle oplysningerne rapporteres for borgere med ikke-vestlig baggrund, med dansk/vestlig baggrund og den samlede gruppe af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere i BIP.

Samlet set tegner der sig et blandet billede, når ikke-vestlige indvandrere og efterkommere sammenlignes med den resterende gruppe i BIP (som overvejende er etnisk danske). Fra de registerbaserede informationer ses, at ikke-vestlige indvandrere i BIP oftere er kvinder, de har en mere solid familiemæssig baggrund og har flere børn, de har et væsentligt bedre psykisk helbred, og de begår mindre kriminalitet end de etniske danskere i BIP. Det tegner et billede af en mere ressourcestærk gruppe. På den anden side har de oftere ikke nogen dansk erhvervs-kompetencegivende uddannelse, ligesom de også har mindre erhvervs erfaring fra det danske arbejdsmarked, hvilket trækker i den modsatte retning⁵.

Med hensyn til jobsøgning ligger mændene med ikke-vestlig og dansk baggrund på nogenlunde samme niveau, mens de ikke-vestlige kvinder søger markant mere end etnisk danske kvinder. Der ses også et lidt anderledes søgemønster, idet ikke-vestlige borgere i højere grad end etniske danskere anvender eget netværk til jobsøgning.

4 Se fx *BIP Indikatorer og jobsandsynlighed*. Væksthusets Forskningscenter, 2017.

5 Af åbenbare årsager kan vi ikke i de danske registre se oplysninger om hverken uddannelsesbaggrund eller erhvervs erfaring, der er opnået i udlandet. Betydningen af kvalifikationer og erfaringer opnået i udlandet for indvandreres tilknytning til arbejdsmarkedet har bl.a. været studeret i Arendt, Nielsen & Jakobsen (2012): "The Relationship between Pre- and Post-migration Qualifications and their Impact on Employment Status", AKF Working Paper.

Ikke-vestlige mænd finder i vores undersøgelsesperiode sjældnere beskæftigelse end de etnisk danske mænd, mens kvinderne med ikke-vestlig baggrund har næsten samme beskæftigelsesomfang som de etnisk danske kvinder⁶.

Ser vi på, hvordan de ligger på BIP-indikatorerne (som altså er mål for deres arbejdsmarkedsparticipation), så finder vi, at både borgerne selv og sagsbehandlerne vurderer de ikke-vestlige borgere højere med hensyn til hverdagsmestring og helbred, mens de vurderes lavere med hensyn til spørgsmål, som har mere direkte relation til arbejdsmarkedet. Endelig ses, at borgere med ikke-vestlig baggrund i mindre grad end borgere med etnisk dansk baggrund deltager i jobrettede indsatser. De deltager omvendt i højere grad i opkvalificerende indsatser.

Overordnet er tendensen således, at gruppen af borgere med ikke-vestlig baggrund er mere ressourcestærke, når det kommer til helbred og personlige/social kompetencer, men at de alligevel har en mindre tilknytning til arbejdsmarkedet. Om dette skyldes forskelle i ikke-målte kompetencer (fx sproglige), i borgernes adfærd og præferencer, eller om det skyldes at sagsbehandlerne anvender andre redskaber, kan ikke belyses med de forhåndenværende data.

⁶ Bemærk at der sammenlignes to grupper borgere, som er kategoriseret som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, og altså ikke hele gruppen af hhv. kvinder og mænd med ikke-vestlig baggrund.

Karakteristika af ikke-vestlige borgere

Tabellerne nedenfor indeholder baggrundsoplysninger for de deltagende borgere i BIP, opdelt efter hvorvidt de har ikke-vestlig baggrund eller ikke. Oplysningerne er hentet fra en række centrale registre hos Danmarks Statistik. På baggrund af disse registre kan vi mere detaljeret karakterisere gruppen af deltagere i BIP og se på forskelle og ligheder mellem ikke-vestlige og etnisk danske borgere. Det drejer sig både om familiebaggrund, uddannelse, beskæftigelseshistorik, sundhedsoplysninger og oplysninger om sigtelser og domme i kriminalitetsstatistikken.

Tabel 1 indeholder oplysninger om alder, familiebaggrund og uddannelse for alle borgerne i BIP, og opdelt på om de har ikke-vestlig baggrund eller dansk/vestlig baggrund. Tabel 2 indeholder oplysninger om tidligere tilknytning til arbejdsmarkedet og træk på de forskellige overførselssystemer. Alle oplysninger er trukket på tidspunktet for borgerens første besvarelse i BIP.

Tabel 1. Socioøkonomiske baggrundsoplysninger

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Alder	40,3	38,4	38,7
Kvinde	62%	53%	55%
Familiestatus:			
... Gift	54%	13%	20%
... Ingen børn	40%	64%	60%
... Single med børn	22%	17%	18%
... Et barn	14%	16%	16%
... 2-3 børn	33%	18%	21%
... 4 børn eller flere	14%	2%	4%
Etnisk baggrund:			
... Dansk oprindelse		97%	81%
... Vestlig indvandrer		3%	2%
... Vestlig efterkommer		0%	0%
... Ikke-vestlig indvandrer	97%		16%
... Ikke-vestlig efterkommer	3%		0%

Uddannelsesmæssig baggrund:			
... Ufaglært	80%	69%	71%
... Faglært	14%	25%	23%
... Videregående	6%	5%	6%
Antal borgere	626	3.081	3.707

Note: Oplysninger om uddannelse, køn, samlivsstatus og etnicitet er hentet hos Danmarks Statistik.

De 3.707 borgere er fordelt på 626 borgere med ikke-vestlig baggrund og 3.081 borgere med dansk eller vestlig baggrund. Bemærk indledningsvist, at denne sammenligning ikke er mellem hele populationen af borgere med ikke-vestlig versus vestlig baggrund, idet datamaterialet kun omfatter borgere på kontanthjælpslignende ydelser, som ydermere var karakteriseret som aktivitetsparate, og som deltog i BIP. I ugen, hvor disse borgere første gang besvarede borger-spørgeskemaet i BIP, var omkring 80% af borgerne med ikke-vestlig baggrund kategoriseret som aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, mens de resterende omkring 20% for langt de flestes vedkommende var kategoriseret som kontanthjælpsmodtagere under integrationsloven.

De ikke-vestlige borgere er overvejende indvandrere, idet kun 3% af dem er efterkommere, dvs. børn af indvandrere. De ikke-vestlige indvandrere er gennemsnitligt et par år ældre end de etniske danskere (da der kun er 3% med vestlig, ikke-dansk, baggrund, refererer vi til gruppen med vestlig baggrund som etniske danskere). Den største forskel er, at de ikke-vestlige indvandrere i BIP langt oftere er gift end de etniske danskere (henholdsvis 54% og 13%), at de langt oftere har børn (henholdsvis 60% og 36%), og at de tenderer til at have flere børn end etniske danskere. Derudover mangler de langt oftere en dansk erhvervskompetencegivende uddannelse (80% vs. 69%) end de etniske danskere i BIP. Der er lidt flere enlige med børn blandt indvandrerne.

Tabel 2. Historisk tilknytning til arbejdsmarkedet og forsørgelsesgrundlag

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Andel tid de seneste 5 år			
... I beskæftigelse	5%	11%	10%
... Selvforsørgende	6%	10%	9%
... Under uddannelse	2%	5%	4%
... På kontanthjælp	60%	56%	57%
... På sygedagpenge	5%	9%	8%
Andel tid de seneste 3 år			
... I beskæftigelse	3%	6%	5%
... Selvforsørgende	5%	8%	7%
... Under uddannelse	2%	4%	4%
... På kontanthjælp	69%	68%	68%
... På sygedagpenge	6%	8%	8%

Note: Oplysningerne er hentet fra DREAM. Tid er målt fra første BIP-måling. Referencegruppen er andre ydelser som fx dagpenge og integrationsydelse.

Borgerne i BIP har generelt haft en begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet op til indtrædelsestidspunktet i projektet. Dette gælder i endnu højere grad for de ikke-vestlige indvandrere, som både har tilbragt mindre tid i beskæftigelse og som selvforsørgende end de etniske danskere. Til gengæld har de tilbragt mere tid på kontanthjælp og på den udeladte kategori, som dækker over andre ydelser, bl.a. integrationsydelse. Dette gælder uanset om vi betragter de seneste tre eller fem år.

Med adgangen til borgeroplysninger via Danmarks Statistik bliver det også muligt at udtale sig om den generelle sundhedstilstand i gruppen. Som ovenfor måles disse op til tidspunktet for første besvarelse i BIP. Det er vigtigt at gøre sig klart, at ikke alle problemer af sundhedsmæssig karakter kan fanges via de officielle registre – der er formentlig en gruppe blandt disse udsatte borgere, der fx ikke er blevet diagnosticeret. For at sikre en mere fyldestgørende dækning af problemer af sundhedsmæssig karakter har vi derfor lagt oplysninger omkring diagnoser sammen med brugen af receptpligtig medicin. Derigennem håber vi at komme til at 'fiske med et større net'.

Tabel 3 nedenfor indeholder aggregerede oplysninger om omfanget af psykiatriske problemer i gruppen.

Tabel 3. Psykiatriske diagnoser og brug af psykofarkaka op til projektdeltagelse

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Psykiatrisk diagnose inden for de seneste tre år <i>eller</i> køb af psykofarmaka inden for det sidste halve år	30%	49%	46%
Psykiatrisk diagnose inden for de seneste tre år	15%	29%	26%
Lettere psykiatrisk diagnose inden for de seneste 3 år	14%	26%	24%
Sværere psykiatrisk diagnose inden for de seneste 3 år	4%	13%	12%

Note: De lette diagnoser defineres som: lidelser som følge af misbrug (F10-F19); affektive lidelser (F30-F39); nervøse og stressrelaterede lidelser (F40-F49); adfærdsændring ifm. fysiske faktorer (F50-F59); og adfærdsmæssige og følelsesmæssige forstyrrelser (F90-F98). De sværere diagnoser defineres som: organiske lidelser (F00-F09); psykoser (F20-F29); personlighedsforstyrrelser (F60-F69); mental retardering (F70-F79); og udviklingsforstyrrelser (F80-F89). I parentes er angivet ICD 10 diagnosekoder.

Op mod halvdelen af borgerne har fået stillet en psykiatrisk diagnose inden for de seneste tre år eller har købt psykofarmaka i de seks måneder, der ledte op til deltagelsen i BIP. Godt hver fjerde har fået stillet en psykiatrisk diagnose. Knap halvdelen af disse (11-12 procentpoint) har fået stillet en sværere diagnose, mens næsten alle (også) har fået stillet en lettere. Blandt de ikke-vestlige indvandrere er der langt færre, som har psykiatriske problemer end blandt de etniske danskere. Således er der kun 30%, som har fået en diagnose eller modtaget psykofarmaka (mod 49% blandt de etniske danskere). Kun halvt så mange har en diagnose, og hyppigheden af sværere diagnoser er kun 1/3 af niveauet for etniske danskere.

For dem med psykiatriske diagnoser er der oftest tale om affektive lidelser (som depression) eller angst- og stressrelaterede lidelser (se Tabel 4 for opdelingen på diagnosetyper). Det ses endvidere, at ikke-vestlige indvandrere i langt mindre grad end etniske danskere har misbrugsrelaterede diagnoser, affektive lidelser, personlighedsforstyrrelser samt adfærdsmæssige og følelsesmæssige forstyrrelser.

For så vidt angår skizofreni og psykoser samt nervøse og stressrelaterede tilstande er der næsten ingen forskel på de to grupper.

Tabel 4. Psykiatriske diagnoser tre år før første BIP-måling

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Misbrugsrelaterede lidelser (F10-F19)	1%	7%	6%
Skizofreni og psykoser (F20-F29)	2%	3%	3%
Affektive lidelser som manier og depressioner (F30-F39)	9%	15%	14%
Nervøse og stressrelaterede tilstande (F40-F48)	10%	12%	12%
Adfærdsændringer ifm. fysiske faktorer (F50-F59)	<1%	1%	1%
Personlighedsforstyrrelser (F60-F69)	2%	9%	8%
Udviklingsforstyrrelser (F80-F89)	<1%	1%	1%
Adfærds- og følelses- mæssige forstyrrelser (F90-F98)	1%	6%	5%
Uspecificerede psykiatriske lidelser (F99)	<1%	4%	3%

Note: I parentes er angivet ICD 10 diagnosekoder.

I Tabel 5 vises BIP borgernes somatiske diagnoser inden for de seneste tre år. Her er der ikke nær så store forskelle, som vi fandt for de psykiatriske diagnoser. Således er det kun diagnoser i forbindelse med svangerskab og barsel, hvor ikke-vestlige indvandrerkvinder har markant flere diagnoser end etnisk danske kvinder, hvilket selvfølgelig ikke er overraskende givet de gennemsnitlige højere fødselstal fra Tabel 1. Omvendt har flere etniske danskere haft uheld mv.

Table 5. Somatiske diagnoser tre år før første BIP-måling

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Kræft, inkl. forstadier (C, D00-D09, D37-48)	1%	1%	1%
Sukkersyge (E10-E14)	<1%	1%	1%
Sygdomme i nervesystemet (G)	6%	6%	6%
Hjerte-kar sygdomme (I)	5%	4%	4%
Lungesygdomme (J)	3%	4%	4%
Bevægeapparatlidelser (M)	21%	21%	21%
Svangerskab og barsel (O)	15%	9%	10%
Fordøjelses- og urinvejs- lidelser (N)	19%	18%	18%
Øjne og ører (H)	3%	3%	3%
Diagnostiske undersøgelser mv. (Z)	58%	57%	57%
Uheld mv. (S, T, U, V, W, X og Y)	20%	34%	31%
<i>Note:</i> Diagnosekategorierne bag denne inddeling følger ICD 10 og er vist i parentes.			

I Tabel 6 har vi tabuleret andelen af BIP-deltagerne, der i de seks måneder op til deltagelsestidspunktet har købt en række receptpligtige produkter. Vi har foretaget en bred klassificering af produkterne baseret på ATC-klassificeringen og produktets terapeutiske sigte. Produkterne er grupperet som hhv. produkter rettet mod lidelser af livsstilsmæssig karakter (diabetes, blodfortyndende og hjertemedicin), smertestillende produkter (herunder antiinflammatoriske og antirheumatiske), antipsykotisk medicin, angstdæmpende (herunder benzodiazepiner) og medicin rettet mod misbrugsbehandling (antabus og methadon). Vi ser stort set ingen forskel i brugen af livsstilsrelateret og smertestillende medicin, mens vi genfinder mønsteret fra før med hensyn til brug af psykofarmaka og misbrugsrelateret medicin, nemlig at ikke-vestlige indvandrere bruger væsentligt mindre af dette.

Tabel 6. Brug af receptpligtig medicin seks måneder op til første BIP-måling

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Livsstilsrelateret	24%	22%	23%
Smertestillende	28%	30%	29%
Antipsykotisk	8%	12%	11%
Angstrelateret	5%	8%	7%
Antidepressiva	18%	31%	28%
Misbrugsrelateret	4%	9%	8%

Note: Livsstilsrelateret medicin er medicin i ATC-klasserne A02, A10, B01 og C. Smertestillende produkter er i ATC-klasserne M01 og N02. Antipsykotisk dækker over produkter med ATC-kode N05A. Angstrelaterede produkter er defineret som ATC-koderne N05B og N05C. Antidepressiva har kode N06A. Misbrugsrelateret medicin dækker over produkter med ATC-koder N07BB, N07BC og R03.

I Tabel 7 har vi afdækket gruppens brug af egen læge i de 52 uger, der leder op til første BIP-måling. Til denne afdækning har vi valgt tre mål: Dels har vi målt antallet af uger (ud af de seneste 52), hvor borgeren har haft mindst ét besøg hos egen læge⁷. Da flere sundhedsproblemer kan ligge bag det samme besøg, har vi også inkluderet et mål for antallet af ydelser, som borgeren modtog hos lægen samt prisen for disse (lægehonoraret). Sådanne aggregerede mål kan selvfølgelig aldrig fuldstændigt beskrive sundhedstilstanden hos borgerne, men giver hver en indikation af omfanget af sundhedsproblemer. Der ses ingen forskelle i antal lægebesøg eller registrerede ydelser mellem de to grupper, men ikke-vestlige indvandrere tenderer til at være lidt dyrere end etniske danskere med hensyn til det samlede lægehonorar, som deres besøg hos lægen udløste.

⁷ På grund af datakonstruktionen, der er styret af de privatpraktiserende lægers refusionssystem, kan vi ikke se, hvor mange besøg en borger har haft hos egen læge i en given uge, men kun om der har været (mindst én) kontakt. Det benyttede mål er derfor et konservativt skøn over antal kontakter, i det omfang at borgerne har flere besøg i samme uge.

Table 7. Henvendelse og ydelser modtaget hos egen læge 12 måneder op til første BIP-måling

	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Antal uger med lægebesøg (gennemsnit)	9	9	9
Antal registrerede ydelser (gennemsnit)	21	21	11
Samlede lægehonorarer (gennemsnitlig 2015 kr.)	2.691	2.352	2.409

Endelig har vi oplysninger fra kriminalitetsstatistikken. Opdelingen nedenfor i Tabel 8 følger opgørelsen hos Danmarks Statistik. Her ses en tydelig tendens til, at ikke-vestlige indvandrere i BIP sigtes og dømmes for kriminalitet i mindre grad end etniske danskere. Dette gælder alle former for kriminalitet.

Table 8. Sigtelser og domme inden for seneste fem år

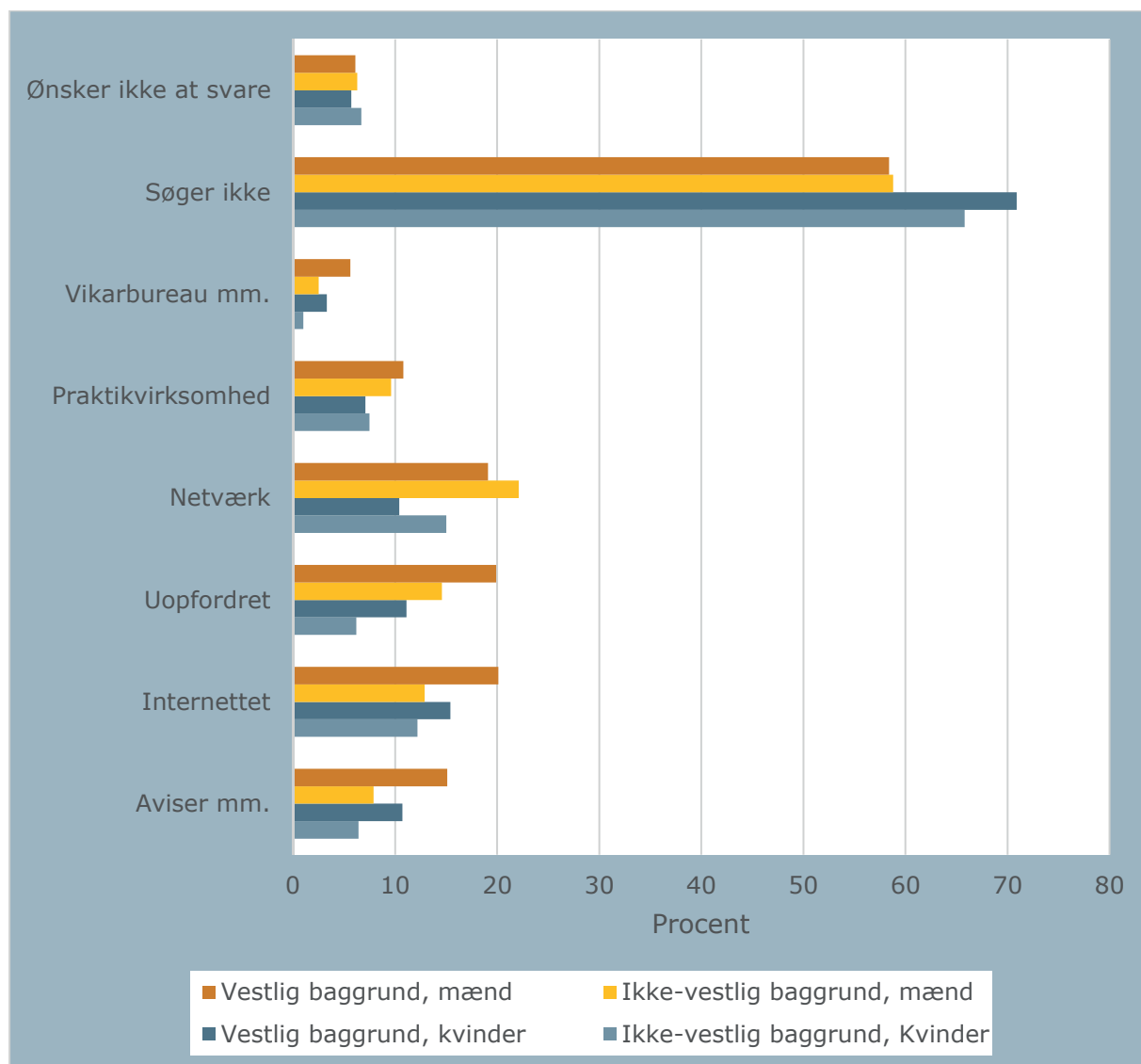
	IKKE-VESTLIG BAGGRUND	DANSK/VESTLIG BAGGRUND	ALLE I BIP
Sigtet:			
... Straffeloven	11%	15%	15%
... Trafikforseelser	13%	17%	17%
... Anden kriminalitet	5%	11%	10%
Dømt:			
... Straffeloven	11%	15%	15%
... Trafikforseelser	13%	17%	16%
... Anden kriminalitet	5%	11%	10%
<i>Note:</i> Anden kriminalitet dækker over sigtelser og domme ifølge lov om euforiserende stoffer, våbenloven mv.			

Opsummerende viser der sig et lidt blandet billede, når det kommer til forskellen mellem de to grupper. Ikke-vestlige indvandrere i BIP har en mere solid familiemæssig baggrund og har flere børn. De har et væsentligt bedre mentalt helbred og begår mindre kriminalitet end de etniske danskere i BIP. Det tegner et billede af en mere ressourcestærk gruppe. På den anden side har de mindre uddannelse og mindre erhvervs erfaring end de etniske danskere, hvilket trækker i den modsatte retning.

Jobsøgning og beskæftigelse

Herefter ser vi på forskelle på borgernes jobsøgning og beskæftigelse. Ud over etnicitet deles gruppen også op efter køn. Figur 1 viser fordelingen af svar på spørgsmålet til borgeren, om og hvordan de søger beskæftigelse.

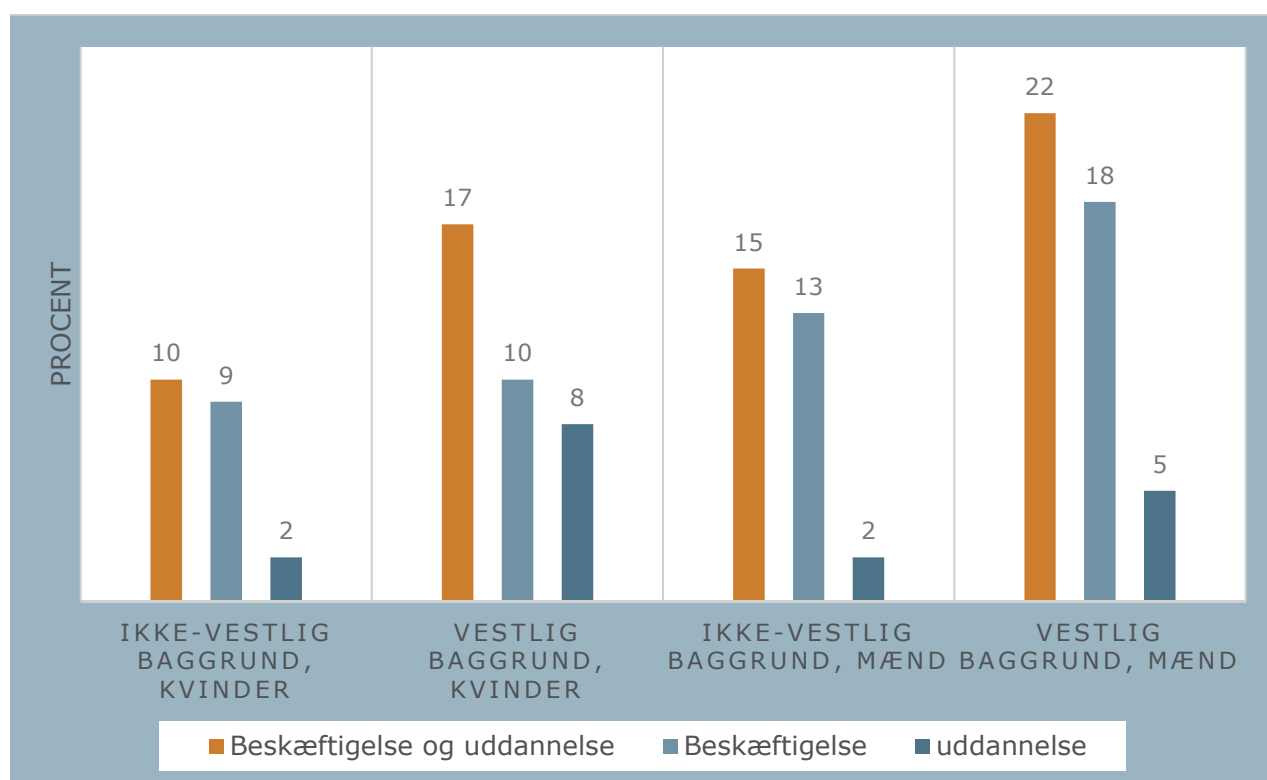
Figur 1. Jobsøgning opdelt på etnicitet og køn

Figuren viser, at mænd oftere er jobsøgende end kvinder, og at ikke-vestlige kvinder er mere søge-aktive end etnisk danske kvinder (henholdsvis 66% og 72% søger ikke), mens ikke-vestlige mænd og etnisk danske mænd er nogenlunde lige søge-aktive (omkring 58% søger ikke). Når det kommer til valg af jobsøgningskanaler, ses en tendens til, at mænd benytter alle søgekanaler mere end kvinder (med en enkelt undtagelse). Den største forskel er, at ikke-vestlige indvandrere benytter deres netværk hyppigere end etniske danskere. Det gælder især de ikke-vestlige kvinder, hvor 15% benytter denne søgekanal, mens det kun gælder 10% af etniske danske kvinder.

Figur 2 viser i hvilket omfang de forskellige grupper kommer i beskæftigelse og/eller uddannelse inden for et år efter en besvarelse af BIP spørgsmålene. Her er anvendt et bredt beskæftigelsesbegreb, som omfatter alle former for indkomst fra en arbejdsgiver, hvad enten der er tale om beskæftigelse på fuld tid eller få timer om ugen.

Figur 2. Beskæftigelse og uddannelse opdelt på etnicitet og køn

Bemærk for det første, at borgere med ikke-vestlig baggrund næsten ikke overgår fra kontanthjælp til uddannelse (SU), mens især etnisk danske kvinder har en forholdsvis høj andel i uddannelse. Bemærk dernæst, at andelen i beskæftigelse er af ca. samme størrelsesorden for kvinder med henholdsvis ikke-vestlig og dansk baggrund, mens etnisk danske mænd har en væsentligt højere andel i beskæftigelse end ikke-vestlige mænd.

Ikke-vestlige borgeres arbejdsmarkedsparathed

Det har ikke været muligt at finde signifikante sammenhænge mellem BIP indikatorerne og beskæftigelse/jobsøgning for gruppen af borgere med ikke-vestlig baggrund grundet den begrænsede stikprøvestørrelse. I det vi i disse analyser kun ser på gentagne besvarelser, og som følge af den store mængde forklarende variable, er der ikke observationer nok til at kunne gennemføre analysen ordentligt.

Det kan imidlertid stadig være interessant at undersøge, hvorvidt borgeres og sagsbehandleres BIP besvarelser (som altså er mål for borgernes arbejdsmarkedsparathed) er markant forskellige for borgere med forskellig etnisk baggrund.

Figur 3 viser borgernes egne BIP besvarelser opdelt på køn og etnicitet. Også her tegnes et blandet billede af forskellene. Med hensyn til evne til at tage kontakt, hverdagsmestring, helbred og troen på at kunne klare et arbejde ligger borgerne med ikke-vestlig baggrund højere end de etniske danskere, både for mænd og kvinder. For så vidt angår spørgsmål om viden om arbejde, netværk, kompetencer der kan bruges på arbejdsmarkedet og viden om muligheder på arbejdsmarkedet ligger de til gengæld lavere.

Mønsteret synes således også her at være, at de ikke-vestlige indvandrere på mange områder er mere ressourcestærke end de etniske danskere med hensyn til personlige/socialt kompetencer og helbred. På trods af det ligger de alligevel lavere, når det kommer til arbejdsrelaterede spørgsmål, på nær troen på at kunne klare et arbejde.

Figur 4 viser sagsbehandlerens BIP besvarelser opdelt på borgernes køn og etnicitet. Sagsbehandlerne vurderer borgerne med ikke-vestlig baggrund til at ligge lavere, når det kommer til realisme i jobsøgning, målrettethed i jobsøgning, evne til at tage initiativ, evne til at fortælle om sig selv, instruktionsforståelse, koncentrationsevne og netværk. Til gengæld vurderer de dem til at ligge højere med hensyn til helbred og hverdagsmestring. På den vigtigste af indikatorerne, sagsbehandlerens tro på at borgeren kommer i job inden for et år⁸, ligger borgerne med ikke-vestlig baggrund markant lavere end dem med etnisk dansk baggrund. Sagsbehandlerens besvarelser afspejler således borgernes egen vurdering med hensyn til helbred og hverdagsmestring, og også her vurderes borgerne lidt lavere, når det kommer til spørgsmål, som er direkte relateret til arbejde.

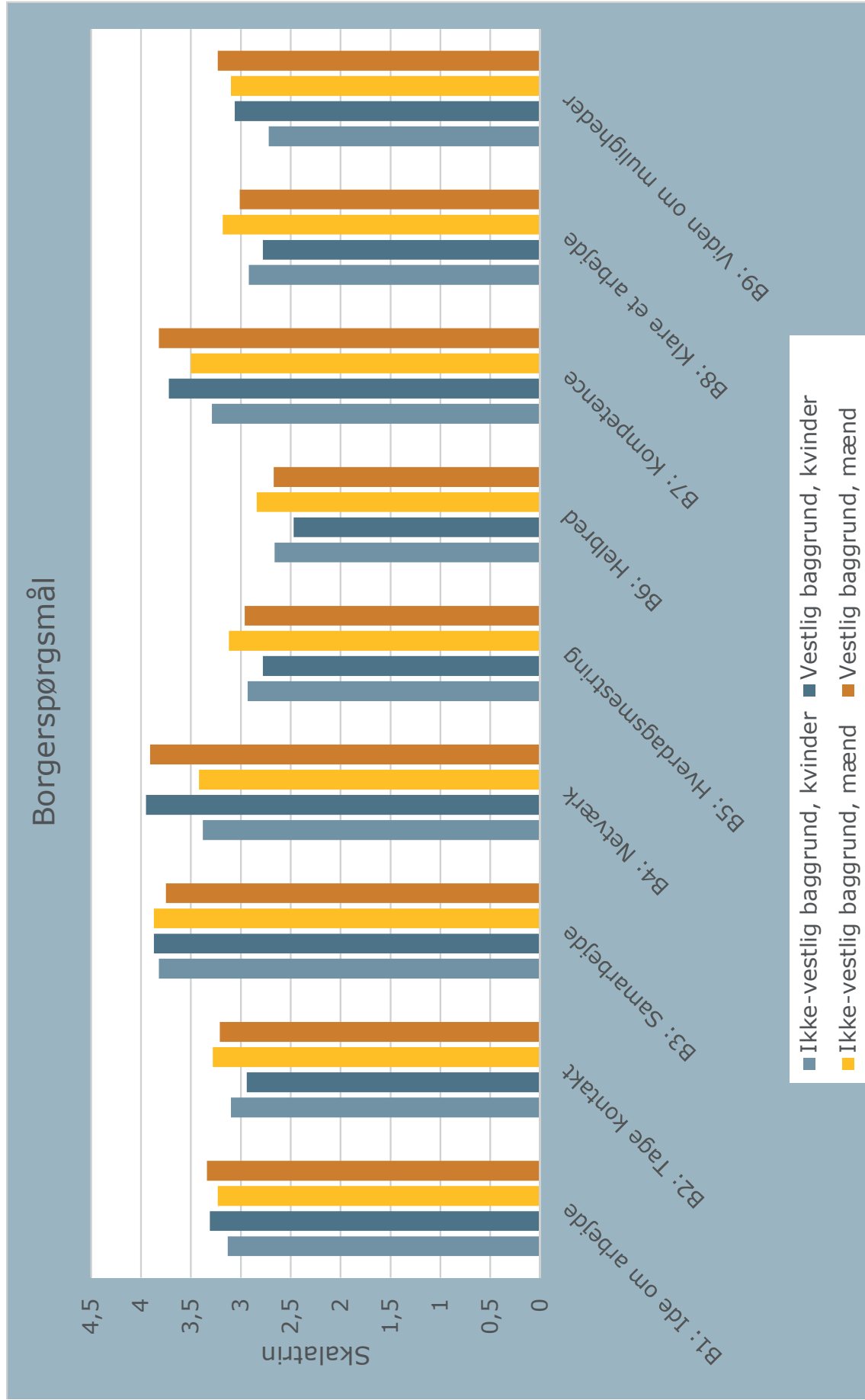
8 Tidligere analyser fra BIP har påvist, at den mest afgørende indikator for, om borgerne kommer i job, er om deres sagsbehandler tror på, at de kommer i job. Se *Sagsbehandlerens betydning for udsatte borgeres jobchancer*. Væksthusets Forskningscenter, 2017.

I Figur 5 vises sagsbehandlernes besvarelser af, hvilke indsatser borgerne har deltaget i inden for de seneste tre måneder⁹. Her ses et ualmindeligt interessant mønster, som i en vis udstrækning afspejler alle de viste figurer. Borgere med ikke-vestlig baggrund deltager markant mindre i jobrettede indsatser, hvilket måske afspejler, at de har mindre erhvervserfaring, og at både de selv og sagsbehandlerne vurderer dem lavt med hensyn til de direkte arbejdsmarkedsrelaterede indikatorer. Det afspejler dog ikke, at de jo egentlig ligger markant højere med hensyn til hverdagsmestring og helbred, samt egen tro på at kunne klare et arbejde. Ikke-vestlige borgere deltager til gengæld i meget højere grad end de etnisk danske borgere i opkvalificerende indsatser. Det afspejler muligvis manglende sproglige kompetencer og manglende kendskab til det danske arbejdsmarked. Det er dog problematisk, i og med at der er stærk evidens for, at en job/virksomhedsrettet indsats ubetinget er den mest effektive i forhold til at hjælpe borgerne i beskæftigelse, og at alle øvrige indsatser derfor bør foregå parallelt med en job/virksomhedsrettet indsats¹⁰. Ikke-vestlige borgere deltager også i mindre grad i sociale og helbredsrettede indsatser, hvilket er fint i tråd med, at de også vurderes at have færre udfordringer end de etnisk danske borgere på disse områder.

9 I BIP er 21 typer af aktive beskæftigelsesindsatser grupperet i fire hovedgrupper: Jobrettede indsatser, opkvalificerende indsatser, sociale indsatser og helbredsrettede indsatser. For en detaljeret oversigt over hvilke indsatser, der tilhører hvilken hovedgruppe, henvises til: *Aktiv beskæftigelsesindsats og progression*. Væksthusets Forskningscenter, 2018.

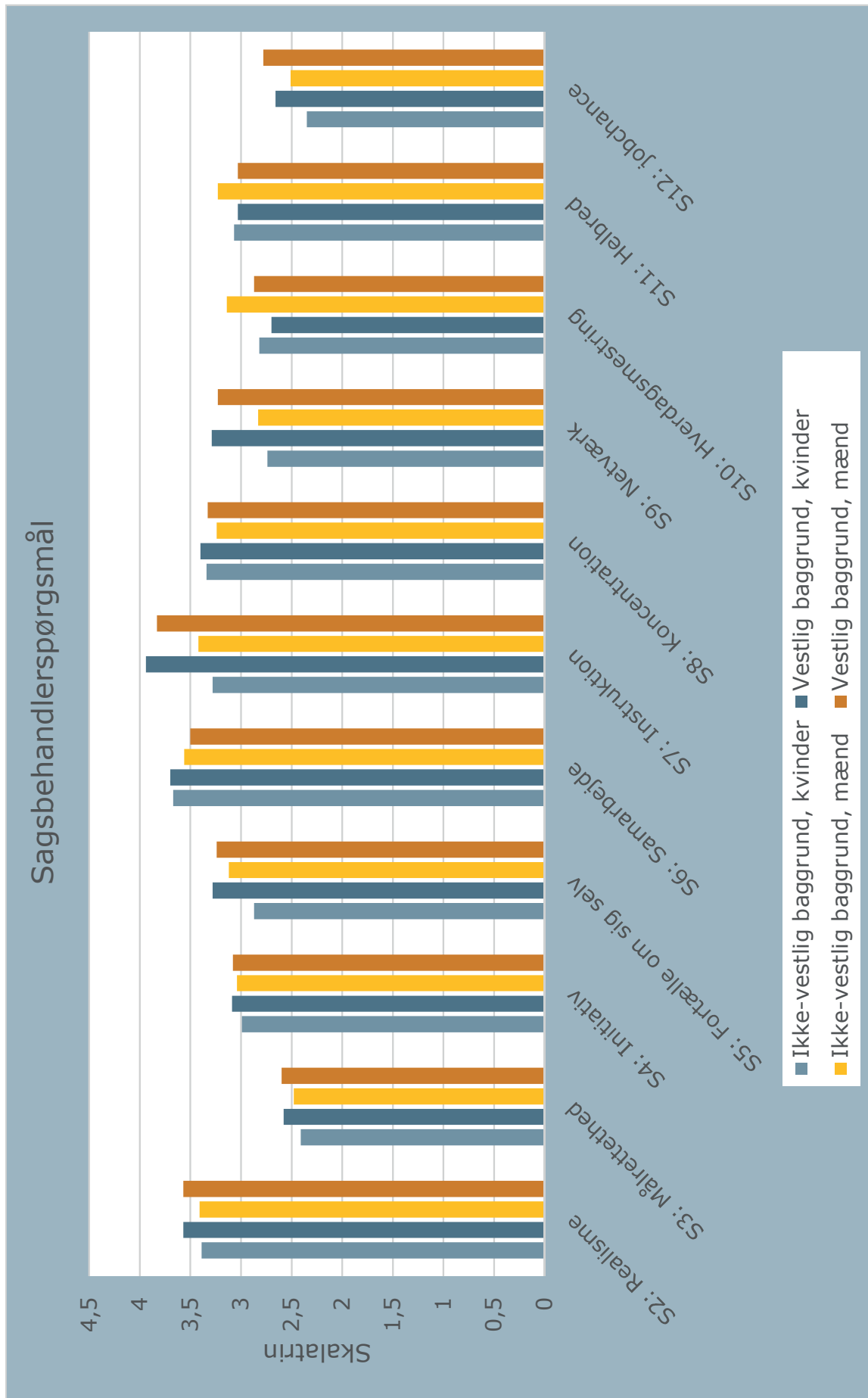
10 Se *Aktiv beskæftigelsesindsats og progression*. Væksthusets Forskningscenter, 2018.

Figur 3. Borgernes BIP besvarelser opdelt på køn og etnicitet

Note: Besvarelserne på de ni borgerindikatorer måles på en ordinal skala fra 1 til 5, hvor 1 er borgernes laveste vurdering af sig selv, og 5 er højeste.

Figur 4. Sagsbehandlerernes BIP besvarelser opdelt på køn og etnicitet

Note: Besvarelserne på de 11 sagsbehandlerindikatorer måles på en ordinal skala fra 1 til 5, hvor 1 er laveste vurdering af borgeren, og 5 er højeste vurdering

Figur 5. BIP borgernes deltagelse i aktiv indsats opdelt på køb og etnicitet

